# СВОБОДА SVOBODA
## УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 41. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 28-го лютого 1946. No. 41. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, February 28, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — 4-0897 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE


## КРУГ НОВИМ СЕКРЕТАРЕМ НУТРІШНИХ СПРАВ

Президент Труман іменував Джуліюса А. Круга секретарем нутрішних справ на місце уступившого Гаролда Л. Ікеса. Круг походить з Висканзин, потім переселився до Тенесі, звідки дістав назначення на управителя Влади Долини Тенесі, яка займається продукцією електричної сили при помочи водних там на ріці Тенесі. Його остання урядова позиція була при Раді Военної Продукції, де він, як голова відзначився великою роботящістю і талантом. У Вашингтоні його вважають за одного з найспосібніших адміністраторів і тому надіються швидкого затвердження сенатом його назначення. Він має 38 літ.

### ПІДВИШКА ПЛАТНІ І ЦІН У МЯСНІЙ ПРОДУКЦІЇ.

Рада Стабілізації Цін у Вашингтоні доручила секретареви рільництва признати підвишку платні на 16 центів від години цим робітникам, які працюють у мясних підприємствах так званої Великої Пятки, що то уряд забрав їх під свою контролю на те, щоби покінчити швидко страйк. Водночас Директор Стабілізації Честер Бавлс оприлюднив, що стеля на ціну мяса в дрібній розпродажи буде підвищена на півтора відсотків дотеперішної ціни. це значить у практиці на пів цента від фунта мяса, або пересічно 45 центів на 100 фунтів.

### ФОРД ПІДПИСАВ КОНТРАКТ З ЮНІЄЮ.

Між підприємством Форд Мотор Компані і юнією Юнайтед Отомобил Воркерс підписано контракт за платню й умовини праці після цілומісячних переговорів. Робітники дістануть підвишку 18 центів на годину, а юнія дала зобовязання, що не допустить до незаконного страйку 75,000 робітників, які працюють у Форда. Оця ґарантія юнії була головною перешкодою до повної угоди. Юнія зобовязалася доглядати робітників, щоб не аґітували за страйком, але не згодилася на заплату кари за робітників, як вийшлиб на страйк. Новістю в контракті є постанова, що юнія і підприємство мають студіювати нові способи продукції. Підвишку дістануть робітники від 5 січня 1946.

### НЕ ДОПУСТИЛИ ДО ПЕРЕВОЗОВОГО СТРАЙКУ В НЮ ЙОРКУ.

Майкел Квил, предсідник Юнії Транспортових Робітників у Ню Йорку, не діпняв свого наміру спинити ввесь рух на підземних залізницях і трамваях, бо в це вмішався Филип Морей, президент Конґресу Промислових Організацій (СІО), до якого ця юнія належить. Після гарячкових переговорів оприлюднено в годині 2 сполудня у вівторок 26. лютого, спільну умову такого змісту: юнія відкликає своє домагання, щоб вона мала єдине право переговорювати в імени всіх перевозових робітників міста Ню Йорку; посадник міста іменує спеціяльну комісію посередництва для студій відносин праці, і платні перевозових робітників. Квил приняв цю пропозицію, хоч його не допущено до кінцевих пересправ. Він опісля оприлюднив комунікат із похвалами для посадника О'Двайера за його дипльоматичний хист.

### ВИЇМКОВІ ПОСТАНОВИ ДЛЯ АРЕШТОВАНИХ В СПРАВІ АТОМОВОЇ ТАЙНИ.

Арештовані за зраду атомової сили в Канаді остають дальше під охороною тайної поліції. Виявлено лише, що в цю справу вмішаний між іншими високий урядовець, одною ранґою нижчий від заступника міністра. Міністерство справедливости оприлюднило постанову з 5 жовтня 1945, на підставі якої арештовано й дальше тримається увязнених, позбавляючи їх звичайних конституційних прав. Оба судді, які ведуть слідство в справі арештованих, дістали виїмкові права для переводження слідства. Їм вільно візвати до зложення свідоцтва кожного чоловіка, якого вони вважають за потрібного, а поліція може кожної хвилини арештувати кожного підозрілого з якими арештовані були в порозумінню і ввійти в кожне місце, де арештовані перебували. Проти таких постанов і метод запротестували деякі адвокати, але вони натрапляють на трудноці тому, що не вільно уживати імен цих, кого вони боронять, бо арешт вважається досі тайною.

### РОСІЙСЬКОЇ БОМБИ НЕ ВДАСТЬСЯ ШВИДКО ВИРОБИТИ.

Ґенерал майор Леслі Б. Ґровс, який був командантом при проекті Мангетен для виробу американської атомової бомби, оприлюднив погляди, що для виробу такої бомби в Росії треба ще цілого покоління, не зважаючи на ці інформації, які вона дістала з Канади.



## У Вашингтоні переводять перевірку постанов з Ялти

Ніл Стенфорд, вашингтонський кореспондент бостонського щоденника „Крисчіен Саєнс Монітор" довідується, що щойно тепер виходить на повне денне світло постанова з Ялти про репатріяцію російських, британських і американських военнополонників і цивілів. Ці постанови видвигає Росія, яка твердить, що Злучені Держави не дотримують умови. Це діється якраз тоді, коли з Ватикану наспіли вісти про негодування на те, що Злучені Держави на домагання Советів віддають їм русинів, українців і мадярів проти волі цих людей. Є вісти з Берліна, що поляків висилають силою домів за порозумінням з Америкою.

Акція Асамблеї Організації Обєднаних Держав, з признанням захисту для більшої части біженців, може злагіднити журбу деяких біженців, одначе не зменшує різниці в поглядах на цю справу між Росією й Аліянтами.

На підставі інформацій з дипльоматичних кол і з департаменту стейту можна устійнити такі факти: 1. Президент Рузвелт у Ялті обіцяв в імени Америки „всяку поміч", щоб російські военнополонники і цивільні люди якнайскорше були відіслані домів. 2. Росія й Злучені Держави не могли погодитися на питання, хто саме є російським громадянином. Вашингтон толкує це так, що лише такі люди є советськими громадянами, які були в границях Росії в дні 1. вересня 1939 і так сказано було в Ялті. Отже тому Балтійські держави, Рутенія, Східна Польща й ін. землі були виключені з таких територій, з яких Росія моглаб домагатися репатріяції людей. 3. Злучені Держави віддали Советському Союзови без спротиву три кляси російських военнополонників: зрадників, дезертирів і военних злочинців. 4. Америка помогла в повороті домів всіх інших военнополонників і російських цивільних (на підставі означення), які хотіли повернутися до Советського Союзу. 5. Америка не помогла відіслати домів „усіх російських цивілів і военнополонників", як це було вимагане в Ялті, бо Америка не відіслала насильно таких, які мали оправдані причини до цього, що не хотіли вертатися. 6. Американське становище, щоб не висилати домів біженців проти їх волі, за виїмком зрадників, квізлінґів і военни хзлочинців, підтримала Асамблея Організації Обєднаних Держав. 7. Умова з Ялти була пристосована лише до російських военнополонників і цивільних, „звільнених аліянтськими військами, які наїхали Німеччину". Отже тому вона не була пристосована до російських цивілів, які живуть у Злучених Державах. 8. Президент Рузвелт, хоч як про це розповсюднено поголоски, не обіцяв Сталінови, що й ці росіяни, які живуть у Злучених Державах, будуть віслані насильно ,коли зайде потреба, до Росії.

Тепер іде спір між Росією й Америкою над тим, що властиво означає угода в Ялті. Америка стоїть на цім становищі, що угода в Ялті не зносить традицією усвяченого права азилю. Зате Москва вірить, як це заявив Андрій Вишинський на нарадах О.О.Д., що така толеранція у минулому мусіла бути заплачена кровю останньої війни.

## Це вивезено „военну добичу" з Манджурії, згідно з договорами, кажуть Совети

Американські кореспонденти звідомляють з Мукдену, Манджурія, що вони відвідали різні фабрики та завважили, що забрано з них усі машини та інше знаряддя, включно з найделікатнішими інструментами. Як відомо, Японія розбудовувала там упродовж довгих років тяжку промисловість, як і перетворювала Манджурію в свою базу для достави харчів. Усе це забрали Совети і вивезли. Ґенерал А. Ковтун-Станкевич, командант советських частин у Мукдені, заявив кореспондентам, що це сталося згідно з договором. Тільки не міг подати, чи цей договір був у Ялті, чи в Потсдамі. До цього треба додати, що секретар стейту Бирнс заявив, що він не знає про ніякий такий договір, який уповажняв би Совети забирати машини з Манджурії.

### СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР НА ПРИНЯТТЮ В ЧЕСТЬ КАРДИНАЛІВ.

Князь Умберто дав у Римі, в Квіринальській Палаті, приняття в честь нових кардиналів. Та найбільше здивовання викликало те, що на приняття прибув теж і советський амбасадор Михайло Костілев. А це тому, що папа Пій XII. висказався кількома наворотами гострими словами про політику Кремлю зглядом Католицької Церкви.

### КАРДИНАЛ СПЕЛМЕН БУДЕ ГОСТЕМ ЕСПАНСЬКИХ ЄПИСКОПІВ.

Американські кореспонденти налягали на нюйорського кардинала Спелмена в тому напрямі, щоби дістати відповідь, ич він везе від папи листа до ґен. Франка в Еспанії, та чи буде його гостем. Дещо поіритований кардинал відповів, що він не їде в ніякім посланництві до Франка, ні не буде його гостем, а тільки гостем еспанських епископів, які його запросили взяти участь у вечері, влаштованій урядом.

### ВЕЛИКЕ НАПРУЖЕННЯ МІЖ ФРАНЦІЄЮ І ЕСПАНІЄЮ.

Тільки рішучий спротив французького міністра закордонних справ, Жоржа Бідолта, спинив тимчасово цілковите зірвання дипльоматичних зносин між Францією і Еспанією. Зате кабінет французьких міністрів зарядив замкнення еспанської границі, що означає припинення пасажирського, товарового і телеграфічного руху між Францією і Еспанією. Соціялісти і комуністи, що згодились на це, влаштовують рівночасно масові віча, на яких домагаються негайного зірвання усяких зносин з Еспанією. Діється це в першу чергу тому, що еспанський уряд заарештував еспанських втікачів до Франції, як вони вернули крадьком до Еспанії, віддав під суд і засудив на смерть. Загинувші були учасниками підпольного руху в Франції. Французький уряд звернувся теж до Злучених Держав і Англії з предложенням вести спільну акцію боротьби з „еспанською небеспекою".



НЕ ДАЄ ЗА ПРОГРУ І ПРОТЕСТУЄ КУЛАКОМ!—Це картина з стракiв у Шікаґо. Поліція забирає до поліційного автомобіля пікетичка, який відгрожується. Діялося це перед ґутою В. А. Джонс-а в Шікаґо. Поліція розігнала яких 300 пікетчиків, а яких 100 страйкарів забрала на поліційну стацію, обвинувачуючи їх, що не допускали до фабрики не-страйкарів.

## ПРОТИСОВЄТСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В КИТАЮ ІЗЗА МАНДЖУРІЇ

Юнайтед Прес звідомляє з Чунґкінґу, що там відбулася велика студентська демонстрація, звернена проти Росії. А це з тої причини, що советські війська далі залишаються в Манджурії. Демонструюжі несли величезні плякати, на яких представляли Росію як медведя, тигра, вужа чи аліґатора. Був теж один великий плякат, на якому був намальований Сталін. Під ним був підпис „Гадина". Як демонстранти дійшли до осідку советської амбасади, то кричали „Долів з аґресорами", але до самого будинку не дійшли, бо не допустила їх поліція. Подібні протисоветські демонстрації відбувались теж в інших містах Китаю, як у Пейпінґу, Ченґту, Нанкінґу. В Ганкові було в поході понад сто тисяч, бо до студентів долучились робітники і бизнесмени та жінки. В Нанкінґу протестовано дуже гостро проти договору в Ялті як „духової атомової бомби".

### НЕ ЗАБЕРУТЬСЯ ЦІЛКОМ З МАНДЖУРІЇ.

Советське радіо передало з Москви, що з Манджурії вицофано вже більшу частину советських військ. Та рівночасно зазначено, що советська армія не думає цілковито опустити Манджурію, а буде там стояти так довго, як довго будуть американські війська в Китаю. Теж сказано, що советські війська знайшлися в Манджурії на просьбу китайського уряду, що одначе китайські урядовці заперечують.

### СОВЄТИ ЗАЛИШАТЬСЯ В ІРАНІ.

Вже залишається тільки кілька днів, щоби забратись советським військам з північної части Ірану, згідно з англьо-советсько-американським договором. Та нема наразі ніяких познак, щоби таке наступило. Советська адміністрація далі держить усе у своїм заряді й не робить ніяких приготовань, з яких можна би заключати, що вона забереться і передасть владу в руки іранського центрального уряду. Це замітне ще й з цього боку, що британські війська вже забрались. Та росіяни не тільки не забираються, але навіть не пускають нікого на територію Азербейджану, який є під їхньою контролею.

### КЛОПОТИ АНҐЛІЇ В ЄГИПТІ.

Щоби припинити проти-британські демонстрації уряд Єгипту звернувся до британського уряду в Лондоні з пропозицією вицофати британські війська з Каїра і Александрії. Це, як кажуть, зґалодить атмосферу і буде лекше переговорювати в справі нового договору між Єгиптом і Англією.

### „СВЯТА ВІЙНА" ПРОТИ БРИТАНІЇ.

Єгипетські студенти відгрожуються, що якщо британія не вицофає своїх військ з Єгипту, то вони вже цеї пятниці проголосять „Святу війну", звернену проти Британії. З тою хвилиною зачнеться революційна боротьба в цілім Єгипті, кажуть студентські провідники.

### ЗА ПШЕНИЦЮ ДЛЯ СОВЄТІВ.

Щоби зарадити частинно харчевій кризі в Франції, відомий французький комуністичний провідник, Моріс Торез, що в часі війни втік з Франції до Москви, запропонував Французькому урядови звернутись до Советів і просити 250,000 тон пшениці. За позичками і пшеницею їде до Злучених Держав соціяліст Леон Блюм.

### ХВОСТИ ПЕРЕД СКЛЕПАМИ.

Американські кореспонденти звідомляють з Москви, що не можливо було дістатись до двох найбільших склепів у Москві, що продають не пайковані харчі, бо маса людей ждала у довгих хвостах довгими годинами, щоби дістатись до середини. Таке було і по інших таких склепах. Це тому, що знижено ціни на товари, які, як відомо, дуже високі, бо це річи люксусові. Принаймні за такі їх вважає уряд.

### ЗНИЩИЛИ 22 ЛІТАКИ.

Підпольна жидівська стація в Палестині, відома під назвою „Голос Ізраеля", проголосила еврейською мовою, що жидівські революціонери оправдані, коли допускаються терористичних актів, звернених проти Англії. Між іншим виправдувала напад жидівських революціонерів на три британські летунські стації, де вони знищили 14 літаків, а 8 ушкодили до цеї міри, що їх годі направити.

### НЕ ВИЛІКУВАЛИСЬ З НАЦІЗМУ.

Американське Військове Управління в Німеччині проголосило, що одержало від 3,600 німців 6,700 проектів на три нові поштові німецькі марки. Замітне в цьому є те, що між тими надісланими проектами було 559 таких, що вжили націстівських символів. Очевидно, що ті проекти уже через те одне відкинено й вони не будуть брані під увагу в проголошенім конкурсі. Між проектами мають бути такі, що походять від відомих мистців.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

| ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи. | | SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy. | |
|---|---|---|---|
| На рік | $7.00 | One year | $7.00 |
| На пів року | $3.75 | Six months | $3.75 |
| На три місяці | $2.00 | Three months | $2.00 |

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

## ТРЕБА СКАЗАТИ, АЛЕ ЧИ ЦЕ ПОМОЖЕ?

По чиїй стороні будуть Злучені Держави у такій війні, яка була би звернена проти британійської імперії? Зокрема, як би така війна була між Британією і Советами.

Говорити про війну, та ще в часі, коли всі змагаємо до мира і роздумуємо над способами, як до неї ніколи не допустити, виглядає дивним. Особливо, коли іде про війну, що властиво не мала би бути між нами і Советами, але між Советами і Британією, і коли заявляємо, що якщоб до такої війни прийшло, то ми були би по боці Британії.

Та саме таке написане у передовиці Ню Йорк Таймс з 25. лютого б. р. Та ще з тим, що таке треба Злученим Державам вже тепер виразно заявити. А це тому, пише часопис, бо якщоб були такі заяви перед першою чи другою світовою війною, то ледви чи булоб прийшло до тих війн.

Значить, що задля забеспеки перед евентуальною третою світовою війною, треба би офіційним чинникам нашого краю висказатись щодо порушеної справи: просто, ясно й рішуче. І то зараз.

Що тут замітне, то це, що стверджується, що вже є дуже сильне напруження між Британією і Советами. Шо так є, то про це довідуємось кожного дня з різних світових новинок, що пишуть про британійсько-советські конфлікти. З них виходить, що де тільки можливе, там Совети підставляють Британії ноги. Вони збільшають комуністичною аґітацією і без цього великі клопоти Британії в Індії, Єгипті, чи в інших територіях, що з нею звязані, виступаючи ще в ролі оборонців свободи і незалежности кольоніяльних народів. Тому не диво, що ті, що серіозно над тим застановляються, питають: До чого то все веде, чим воно скінчиться?

На те питання є можливі такі відповіди: війна, або злагода. Що станеться, ніхто не знає, не зважаючи на заяву Бевина, що він не може собі уявити можливости війни. Супроти цього Ню Йорк Таймс вважає конечним заявити, що якщоб прийшло до війни, то так буде, як досі завжди бувало: Злучені Держави станугь по стороні Британії, бо Британія є першою оборонною лінією Злучених Держав.

Щодо цього, пише часопис, немає найменшого сумніву. Ще тільки треба виявити це більш офіційно, як і підкреслити, що такого вимагає від Злучених Держав самий самозаховавчий інтерес. Та коли так, то вартувалоб застановитись, чи і така заява щось поможе. На нашу думку дуже мало. Нам здається, що Кремль з своїм комуністичним післаництвом мусить довести до конфлікту з Британією і Злученими Державами. Хіба, що ми не захочемо надалі оставати потугами, що самостійні, а будемо іти шляхами, придуманими і освяченими червоним Кремлем. Ми віримо, що людство змагає до того, щоби дійсно був „Один Світ". Кремль розбудовує цей один світ огнем і мечем, голодом, каторжними роботами і масовими виселаннями. Злучені Держави і Британія йому в тому мало перешкоджають, а тільки проголошують свій „Один Світ". Отже так виглядає, що властиво є принаймні два світи, хоч говоримо про один. І є так, що советський один світ береться тепер до ліквідації другого „одного світу", зачинаючи його ліквідацію від Британії. Як-жеж це може не довести до зудару, якщо воно буде далі продовжуватись?

## Передконвенційна відозва Головної Контрольної Комісії Українського Народного Союзу

Головна Контрольна Комісія У. Н. Союзу, виготовивши конвенційний звіт про стан і розвій організації, вважає потрібним поділитись з широким українським загалом з деякими поміченнями і фактами.

Вони такі:

Український Народний Союз збільшився упродовж останніх пять років на 7,553 членів. В тому часі його майно зросло на $2,485,867.50.

Сповняючи сумлінно обовязки, намічені статутом, він виконав у тому часі ще надзвичайно важну культурну працю, видавши анґлійською мовою знамениті книжки про Україну та український нарід, як Історія України М. Грушевського, Богдан, гетьман України Ю. Вернадського, Українська Література К. Манінґа, Тарас Шевченко К. Манінґа та інші.

Український Народний Союз брав живу участь в акції допомоги воєнним змаганням нашої держави, як в кампанії продажі воєнних бондів, сам закупивши ось тих бондів кілька міліонів долярів, як теж заохочуючи своїх членів до закупна.

Український Народний Союз помагав обороняти добре імя українського народу та ставав в обороні права України на незалежне життя, висилаючи різні меморіяли до державних чинників, чи будучи у них на авдієнціях у цій справі.

Український Народний Союз брав і бере живу участь в акції оборони українських скитальців в Европі, як теж в кампанії за грошевими збірками, одежі, харчів і т. п.

Український Народний Союз, як знаємо, мусів у часі війни зводити тяжку боротьбу з тими силами, що намагались використовувати воєнний час на те, щоби завдавати Союзови різні удари з тою цілею, щоби відхилити його від ідейної праці для добра американських українців і наших братів та сестер в Европі. Та саме довга і наскрізь ідейна праця У. Н. Союзу була тим тараном, який розбивав усі ворожі наступи різного гайвороння і яничарів та нищив усі ті брехні, які поширяли різні темні сили про У. Н. Союз та його урядників і членів.

Зваживши те все, як і застановившись над цілою діяльністю У. Н. Союзу, зрозуміємо, що не даром наш нарід в Америці називає цю організацію „Батьком". Цей „Батько" боронив у найтяжчі моменти відважно й достойно не тільки себе і своїх членів, але ввесь наш загал, а теж і українське імя та слушну справу України. Тим ми усі члени гордимось, тим може гордитись ціле наше громадянство.

А коли так, то чи не повинно наше громадянство поширити ряди У. Н. Союзу і тим теж скріпити його силу, бо її треба буде ще багато, щоби перебути ще не одно „время люте", що ще зійде на той край, з якого ми вийшли, а який так твердо вірить, що його ніколи не опустять його рідні на американськім континенті. Тому саме є обовязком усіх американських українців доброї волі стати членами Українського Народного Союзу. Не можна стояти осторонь в часі, коли вартість кождого американського українця є найбільшою тоді, як він є в рядах Українського Народного Союзу.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ У. Н. СОЮЗУ:

**Дмитро Капітула**, предс.; **д-р В. Галан**, м. предс.; **д-р А. Кібзей**, секретар; **адв. Роман Смук**, і **інж. Степан Куропась**, члени.

## Вашинґтонські „найвищі тайни"

Справа вияснення зради атомової тайни в Канаді нагло притихла, хоч заповідали обемистий комунікат отавського кабінету в цій справі. Та самий факт, що тайну зраджено перед пів роком і що про неї знав уряд, а затримав для себе, дивує не одного. Можна здогадуватися, що за цею тайною криється багато небеспечного матеріялу і тому повне відкриття цеї тайни припізнюється.

Це є лише зразок, як уряди бережуть тайни, коли вона має міжнародне значіння. Такою справді великою тайною є теж умова в Ялті і її бережуть у Вашингтоні так завзято, що тільки з конечности хтось з урядовців її відкриває, і то частями. У своїй кореспонденції з Риму до ґазети Ню Йорк Таймс про погляд папи на цю умову каже Герберт Л. Метюз, що ця умова є „зрадою моральности та цих ідеалів, за які Аліянти боролися". А про приречення в справі вивозу скитальців до Советів, каже Метюз, що властиво воно до сьогодні ще тримане в тайні. А Ніл Станфорд, кореспондент щоденника „Крисчіен Саенс Монітор" твердить, що найліпше збереженою тайною в Білому Домі є „угода з Ялти" і зачисляє цю угоду до „вершкових" чи там „найвищих" тайн.

Загалом, коли мова про угоду з Ялти, то журналісти дивуються, що там такого є, що її не можуть під теперішню пору оприлюднити. При цій нагоді пригадують, що після повороту президента Рузвелта з конференції в Ялті оприлюднено комунікат, і додано заяву, що там не заключено ніяких тайних договорів. Згодом вийшло на яв, що в Ялті згодилися дати Росії три голоси в Орґанізації Обєднаних Держав і тому признано голос Україні й Білорусі на конференції у Сан Франсиско. Але після оприлюднення цеї частини умови теж появилася заява Рузвелта, що більше тайн уже нема. Але по смерти президента Рузвелта почали виходити на яв інші тайни з Ялти, а кожна з них потрясла політичним світом. Так, коли Совєти заняли Курилі, Сахалін, Манджурію, приходили відкриття нових тайн з Ялти. Показалося, що все те було упляноване в Ялті і навіть припечатане договором. А вже найбільше потрясла світом вістка, що на конференції в Ялті продано Советам спільного союзника, іменно Китай, бо без його відома Рузвелт і Чорчил дарували Советам китайські пристані Порт Артур і Дайрен. Рузвелт приняв на себе зобовязання втихомирити Китай вже після конференції, але тепер Китай бунтується проти такої умови і твердить, що він не почуває себе зобовязаним її дотримувати.

Збентежений політичний світ починає питатися, кілько то ще є інших тайн з Ялти, а також, яка причина таких великих дарунків чужим коштом для Советів, коли їх поміч у війні проти Японії не була конечна, а як і пішла Росія і у війну проти Японії, то її заслуга у перемозі над Японією є мінімальна. Дехто навіть каже, що Росія тому пішла до війни, що знала, що Японія вже переможена, бо саме через советський уряд Японія почала переговори в справі миру з Америкою й Англією.

Тепер настає час, що Росія має вицофати свої війська з Манджурії і Ірану. Коли Росія цього не зробить, то є дві можливости: або вона не хоче цього зробити, отже ломить проголошені угоди і зобовязання; або вона має якийсь дальший тайний договір з Двома Потугами — очевидно з Ялти. За кілька днів дістанемо відповідь на це питання.

**Микола Чубатий.**

## Привчиться собака бігти за возом, побіжить й за саньми

Коли хтось міг дотепер вірити в ідейність комуністів українського походження, то хіба теперішня роля, що вони її відграють в Америці, може переконати вже й сліпця, що ми маємо діло з добре зорганізованою громадою людей, що їх крім звичайного інтересу нічого більше не вяже разом.

Комуністи по всьому світі наділі зривають з власною батьківщиною та стають аґентурою червоної Росії. Це недавно ствердив теж один із американських журналістів, застановляючись над питанням, чи істнують американські комуністи. Згаданий автор приходить до заключення, що немає американських комуністів, як теж немає французьких чи анґлійських комуністів. Всі комуністи — думає він — це тільки російські комуністи, бо вони на першому місці служать Росії, а доперва на дальшому місці своїй батьківщині.

Це, що згаданий американський журналіст написав відносно комуністичної партії в Америці, сто разів більше важне, коли йде про комуністів українського роду. Вони з тим не таяться, що Росія їм ближча ніж Америка чи Україна. Певно, що перед народом фразами, пустими словами, вони українці на повну та широку губу, одначе глядім на їхні діла, на їх повну несолідарність з українським народом, на їхню охоту винищувати навіть рідних братів в користь московського наїзника, коли він собі того бажає, то це все переконає нас, що вони українцями не є, бо не вважають себе солідарною частиною українського народу у відношенні до чужої неукраїнської влади над Україною.

А проте неодин міг вірити, що можуть бути люди, яким марксизм та інтернаціоналізм так пішли до голови, що вони забувають на рідних братів та з ідеї служать пристановищу макссизму та інтернаціоналізму — Москві, задивлені в ідею комуністичного ладу. Можна би думати, що можуть бути такі фанатики, які вірять в комунізм як соціяльну доктрину, одиноко спасенну для людства. Й тому вони вважають для себе ближчими комуністів неукраїнців, а навіть комуністів ворожого для України народу, ніж самих братів української крови.

Саме так звичайно комуністи виправдували свою національну дезерцію і перед собою і перед іншими. Вони говорили, що вірять в кращий світ робітників, звязаних одним братерством комуністичного ладу, де не буде поділу ні на кляси, ні на народи. Немає сумніву, що були й такі ідейні фанатики комуністи українського роду і в імя того свого сліпого фанатизму вони служили найбільшому ворогови України — Росії, одинокій країні на світі, де доктрина комуністичного марксизму стала дійсністю.

Багато таких комуністів фанатиків розчарувалося та в советській дійсности і покінчили трагічно. Розчаровані комуністи поза межами Советів найчастіше переходили в другу скрайність та ставали лідерами фашистівських політичних угрупувань. Проте впродовж довгих років бували деякі ідейні комуністи українського роду, які вірили, що комунізм справді „збудує новий світ".

В такім дусі роками писала теж українська комуністична преса на американськім континенті. Вона вірно, як собака, бігла за російським возом у сліпій вірі, що біжить правильно дорогою міжнародного комунізму.

Одначе вже кілька літ перед війною, а передовсім в часі війни, в Росії багато змінилося. Старий ортодоксийний комунізм в Советах загинув разом з масовою смертю, так званих, старих большевиків прочищених основно московським процесом 1937.

На місце ідейних большевиків комуністів прийшли карієровичі, що стали служити вже не комунізмови, але начальству, яке резидує на Кремлі. На місце комунізму інтернаціонального прийшов російський націоналізм, не закриваний вже нічим та ніким некараний. Російський націоналізм відгребав старих московських князів, угодників, офіцирські привилеї та всяку другу реакцію.

В Советах повіяв новий вітер та за ним пішли комуністи світу з українськими комуністами за морем включно. Їм вистарчило й тепер слово Москва, щоби все, що там до вірування подавали, вважати за правдивий комунізм. Там в Москві російські національні комуністи вже добре переставили Советський віз на рейки старої російської національної політики, а комуністичні ґазети писані українською мовою ці новощі, правда з якоюсь встидливістю, але все таки подають дальше своїм малоінтелігентним читачам до вірування.

В останнім часі, вже здається й сам ясніший Кремль повинен був перетягнути міру у водженню американських українців комуністів на шнурочку, бо наказав їм вже й про Пана Бога згадувати і свята християнські святкувати. По окупації З а х і д н о ї України Москві треба завдати доконче смертельний удар Українсько-Католицькій Церкві. Тому вона пустила за кордон цілий ряд документів, що насвітлюють советсько-московську російську церковну політику в Україні з російсько-реакційного становища.

Між тими численними документами є повно реакційної чорносотенщини, як баламутна відозва д-ра Костельника до галицького духовенства. Є там теж стаття галицького єпископа - інтруза Макарія, в якій той доказує, що галицькі українці як курята коло квочки повинні згромадитися у стіп патріярха бєлокамьонної Москви та служити її двом лідерам — Сталінови та патріярхови Олексієви.

Колись за добрих часів большевики українського роду з найбільшим глумом, говорили про владик та церковних достойників. Вони й Бога нераз згадували, але все слово Бог писали малою буквою, отже як річ а не як про Творця Світа. Українські комуністичні ґазети владик висміваали з правдивою пасією, ба йшли з вітром тогочасного напряму. Дотепер собака бігла за возом господаря, переповідаючи його політику своїм читачам як стопроцентовий комунізм. Тепер комуністична преса в Америці, писана українською мовою вже біжить за саньми та послушно передруковує православну російську церковщину. Рівночасно тойже єпископ Макарій передає до вірування вірним свою общерусску теорію про спільну первісну

## Пророцтво Малахії

З нагоди іменування нових кардиналів, між іншими й нюйорського архиєпископа Френсиса Спелмана, появилися міркування, що наступником теперішнього папи Пія XII може стати американець, а саме архиєпископ Спелман.

У звязку з цим не буде безпредметовим подати міркування з нагоди вибору папи Пія XII., поміщені в львівськім „Ділі" з 8. березня 1939, написані Осипом Безпалком.

* * *

При досліджуванні літературних джерел попадаються під руки відомости та матеріяли з різних ділянок людського життя не маючи нічого спільного зі сферою наміченого досліду. Вони бувають часами дуже цікаві і нераз зупинишся на них, хочби вони належали до чужих ділянок досліду. З приводу виборів папи пригадую собі, як мене зацікавила річ, яка належить до теольоґічної сфери, знана в теольоґічних колах, але мало знана ширшому загалови.

Хочу ґенетичним способом розповісти, як і чому ця справа мене зацікавила. Але що це торкається пророцтва, то мушу зазначити, що саме дослідники літератури себто поетичної творчости не можуть над пророчими явищами тільки знизувати плечима або їх відсувати як нісенітницю на бік. Ми маємо у світовій літературі багато зразків цієї таємничої „дівінації" — ясновидіння людського духа. Сам наш Шевченко мав цю силу, а при читанню його псальм не можна вийти з дива, яка незвичайна гармонія панує між його словом і дійсністю нашої доби з визвольними рухами. У прозаїчних творах Гайного є багато пророчих місць щодо майбутнього розвитку німецького духа і там найдемо всю духову будову нової Німеччини аж до її „поганства" включно.

Переглядаючи річники одного німецького літературного журналу з 1831 р. з Ляйпціґу, я знайшов там статтю про „пророцтво Малахії". Я кинув оком на кінець статті. Там було зазначено, що нововибраному папі Григорієви XVI. (1831—1846) належить у „пророцтві Малахії" пророче імя „де бальнеіс Гетруріє (з етрурських озер). Біоґрафія цього папи твердить, що дивним припадком долі він походив з околиць Етрурії. Природно, що моє зацікавлення зросло. Треба було ближче довідатись про це пророцтво. Воно досліджене і книги над ним замкнені. Якийсь невідомий латинський автор видав це пророцтво і без сумніву сам його написав на межі 15. і 16. віку. В цім пророцтві автор надав папам пророче імя із двох слів, з яких можна догадуватись про долю папів або історичні події їх доби та їх загальний характер. Починається пророцтво папою Келестином II. (1142 р.) і воно визначене для 110 папів від нього почавши.

Автор приписує це пророцтво ірляндському архиєпископови св. Малахії, сучасникови св. Бернарда (1091—1153), який про нього написав життєпис. Установлено, що це пророцтво сфальшоване автором а ті пророцтва, які там він виписав до своєї доби не були пророцтвами, бо автор жив при кінці XV. століття і йому легко було пророчити взад. Такі пророцтва поширюють і в новій добі дуже багато по роках а багато політиків є, мовляв, добрими пророками, тому, бо вони все кажуть, що „я казав, що так буде", але вже тоді, як подія сталась.

Пророцтва латинського автора обмежуються до своєї доби мабуть назвами геральдичних знаків, які кожний нововибраний папа вибирав собі для свого гербу як князь при владі не тільки церковний, але і світський. Але всі дальші назви цього автора треба вважати як виплід його пророчого духа і слід піддати їх критичному розборови, чи він перед історією втримається на свому місці пророка чи його пророцтва виявляться як нісенітниці, які не мають ніщо спільного з характером тої доби, для якої були призначені. Нас будуть цікавити ті доби, які мали для Европи рішальне значіння і ті, які близькі нашим новішим поколінням.

Пій VI., який жив за часів французької революції, названий у тім пророцтві „мандрівним апостолом". Як відомо, цей папа помер у Валєнсії (1798). Він переспраляв також з Йосифом II. про свій осідок у Відні. Добі Пія VII. (за часів Наполеона) визначене пророцтвом імя під гаслом „хижий орел". Чи можна краще імя придумати для тієї доби Наполєона, який ішов проти цілого світа під знаком орла і залишив по собі сина, нещасне „орлятко"? Влучне імя в пророцтві припадає Льву XIII. (1878-1903), одній з найвизначніших постатей між папами („небесне світло"). Наближаємось до доби приготувань до світової війни та її початку. Пророцтво говорить про цю добу Пія X. (1903—1914) як про „розгорілий огонь".

А сама доба світової війни і

(Докінчення на стор. 4).

# ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

## РЯТУЙМО СЕЙЧАС!

Ми, українці в Америці, розуміємо, що на нас лежить великий обовязок ратування українських скитальців в Европі. Розуміємо, що мусимо дати їм поміч. Коли однак застановитися над скількістю американців українського походження і взяти під увагу теперішні події, то треба ствердити, що українська піддержка допомоги скитальцям представляється дуже слабо.

Маю перед собою спис всіх жертводавців, що вислали для скитальців убрання. Переглядаю спис поодиноких парохій, що зайнялися збіркою одіжи. Яке мале число! Переглядаю спис поодиноких громадян, що переслали своє убрання на руки Жіночої Секції У. Х. А. Д. К. в Ню Йорку. Яка мала скількість тих добродіїв, в порівнанні до скількости українців в Америці!

Які ідейні ті священики, провідники, жінки й всі ті одиниці, що не жаліли труду, але зайнялися збіркою одіжи, щоби тільки вбрати своїх за морем. І всі ті, що поспішили зі своїми жертвами отримали щиру подяку від українських скитальців в Франції, в Бельгії, Італії. Дістали подяку від всіх голодуючих і нагих, бо вони їх вбрали і дали їм шматок хліба. Скитальці зі сльозами радости складають всім жертводавцям щиру подяку.

Є парохії, що вже повисилали свої жертви. Є одиниці, що сповнили християнський і національний обовязок супроти свойого брата. Але де більшість? Де решта? Де ті наші парохії, товариства, одиниці, що ще в тій кампанії помочі українським скитальцям не причинилися навіть найменшою жертвою?

Українці! В нинішних часах треба людини з камінням серцем, щоб не поспішити з міччю нашому бідному братові. Сьогодні треба бути дуже байдужним, щоби не вибрати старої одежі зі шаф і невислати тим, що тої одежі так дуже потребують. Сьогодні треба бути нелюдським, щоби нерозуміти біди, в якій знайшлися українці в Европі. Чиж супроти цього можемо бути немилосерними? Чи сьогодні, коли українська молодь гине на сухоти, бо не має харчу, відповідного помешкання, ліків, убрання, можемо покладати кращі надії на будуче, нічого не робивши і нічого не жертвуючи?

Чи ти брате й сестро здаєш собі з того справу, що в тих українських кемпах у Німеччині, Франції, Бельгії, Італії є твої рідні? Так, наші близькі, наші односельчани, наші шкільні приятелі, а може і наші рідні діти. А всі вони бідні, виснажені; всі чекають помочі від тебе, брате, а ти, з великим циґаром в устах, сидиш у вигідному кріслі, тай дим високо й безжурно в повітря пускаєш, а ти сестро вправді журишся, але тим, щоб ще щось краще й дорожче купити і ще краще виглядати.

Укранїські скитальці пишуть листи подяки тим, що за них не забувають. А якаж подяка належиться тобі, брате й сестро, що ще своєї помочі ни вислали?

Тепер вже можна висилати одіж і харчі до всіх країв Европи, а то й до Німеччини, де наших скитальців найбільше. На складі в Ню Йорку вже майже нема одежі, щоб її висилати потребуючим. А чому нема? Чи направду вже забракло одежі між українськими родинами в Америці?

На це самі собі відповіджте, а я хочу звернути увагу, на щось, що дуже начасі. Наші скитальці просять у листах українців в Америці, щоби висилали тепер для них якнайбільше білля, бо його дуже бракує, а багато скитальців не мало літами сорочки на свойому тілі. Нема пошевок і простирал.

Українці! Ту сорочку нашому бідному скитальцеві мусимо вислати. Тому повибираймо білля, мужеське, жіноче й діточе, чи простирала та пошевки. Повибираймо з наших шаф, повипираймо, позашиваймо і вишлім. Це вдійсності не багато праці, але в ній знайдемо насолоду, сповняючи ось так обовязок християнський і національний.

Українське жіноцтво! Збирання одежі по всіх парохіях, по всіх громадах, це ваше завдання, це ваш обовязок. Вивяжіться з того завдання якслід. Сповняйте цей обовязок сейчас, бо на зволікання нема часу. Ми свідками, як за справу України далі гинуть тисячі українських синів. Вони гинуть, бо вибрали собі ціль згинути, або жити вільним життям. Сини України гинуть на полі слави в обороні свободи України, а наші скитальці гинуть з біди, різних недуг, чи з рук ворога, що їх силою вивозить. Ми не сміємо відноситися байдужно до цеї трагедії. Тому мусимо дати поміч тим українцям, що чекають на неї. Мусимо ратувати їх. І то сейчас.

Висилаймо одіж на адресу:

**Unitarian Collection Warehouse**
**Ukrainian Relief**
**31 E. 35th St., New York 16, N. Y.**

**Марія Клячко,**
членица Комітету Пропаганди Жіночої Секції У. А. Д. К.

**В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода"**

---

батьківщину українців, росіян та білорусинів. Нею була староукраїнська київська держава. Русь або Росія, каже.

Двацять кілька літ тому в Галичині реакційний москвофільський часопис „Подкарпатськая Русь" так само горячо поручав та захвалював арх. Євлоґія, що прийшов там навертати уніятів на одну православну віру „русскаго" народу. Нині таку саму ролю кремлівських попихачів переняли українські комуністи.

Комуністам фанатикам, що вірили в комунізм та в науку Маркса може тепер положення видаватися що найменше глупим. Десятки літ аґенти Кремля вбивали їм в голови, що релігія це опіюм для народу, тому ніякий большевик не може мати нічого спільного з попівством та з церковними комітетами. Тепер наказали з Москви інакше.

Колись казали їм писати про опіюм народу, а нині про кадило. І кремлінські попихачі вірно та точно всі прикази виконують. Не даром каже наш нарід: „Привчиться собака бігати за возом, побіжить теж за саньми". Так само комуністи українського роду. Колись пропаґували комунізм, нині пропаґують ч о р н о сотенство під попівською рясою.

За возом чи за саньми, все одно, коби господин-погонич був той сам та платив жалування.

---

## В ДОМІ СТАРЦІВ У СЛОВТСБУРГУ.

В прекрасній гірській околиці, 50 миль від Ню Йорку, лежить м а л е н ь к е місточко Словтсбурґ. Минулого тижня мав я нагоду відвідати там Дім Старців Сестер Служебниць. З оповідань чув, що це незвичайно гарна маєтність, але те, що побачив, перевищає всі мої уяви і сподівання.

Хоч зимою усе так гарно не виглядає як літом, то околиця Словтсбурґу гарна навіть зі сніговими завіями. Потягом, яким я їхав, їхало в ту околицю кілька сот лижварів і лещетарів. Видно, що гори коло Словтсбурґу надаються на зимовий спорт; певно є там зимові спортові оселі-ресорти.

Сама маєтність Сестер Служебниць це 180-акровий ліс струнких дубів, корчів, з малою домішкою травників. Самий вїзд до маєтности дуже імпозантний; нагадує маєтности европейських лятифундистів. З головного гостинця до маєтности веде приватна, добре вдержувана дорога. Лише така родина як Морґанів могла збудувати того роду дорогу і забудування! Ніяка українська інституція не булаби в силі збудувати того. Головний будинок т. зв. Віля св. Марії, це імпозантний 3-поверховий будинок, що має 86 кімнат. Вікна, віконниці і стіни першого поверху збудовані зі спеціяльно до цеї цїли спровадженого ручно-виробленого дубового і липового дерева. Мармурові сходи, стіни вибиті шовком, прекрасна каплиця, театральна саля з незвичайною стелею, вигідні великі кімнати і шкільні салї все це вдержуване в великій чистоті. Вілля ця містить тепер українську дівочу школу (гайскул). Другим будинком це Дім Старців. Бачив я там кілька старесньких жінок (одна з них весь час щось шила) і кількох членів У. Н. Союзу. Є там панове Андрій Фещук і Дамян Мних, обидва з 133-го відділу з Нюарку, і Петро Кулиняк член 252-го відділу з Шікаґо. Люди ці мають там належну опіку, знаходяться в українському окруженню і чуються добре. Правда, довгі зимові вечорі даються в знаки, життя надто монотонне, але щож може сподіватсия старець, що нікого з рідні немає і нема кому його відвідати? Він щасливий, що знайшов місце дожити старшого віку.

Сестри Служебниці є дуже гостинні; витають всіх, хто хоче відвідати Дім Старців чи Дівочу Школу. Радо пояснять і показують все те, що придбали і мають. Дівоча Школа має гарні приміщення, нові меблі, окремі кімнати до читання, забав, тощо. Школа має окремого вчителя фізичного виховання.

Притім Сестри Служебниці ще й фармерують. Мають свої корови і кури.

Як великою є та українська інституція і які великі кошти є получені з того роду підприємством, нехай послужать такі малі факти. Цього сезону вугля на огріття будинків коштує вже 3,000 долярів, а зима ще не скінчена! За електрику платиться місячно около 150 долярів! Є там ще окремі люди, як дженітор, фармер. Треба час від часу наняти робітників. Отже є видатки. Треба, щоб українці помогли тій українській гуманітарній інституції, що взяла на себе добровільно такий великий тягар і поставила собі таку благородну ціль, а саме: облекшити долю українських старців!

**Степан Куропась.**



# З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

## МІСТО НЮ ЙОРК.

### Нові способи праці.

З усіх сторін світа приходять до нас прохання ратунку. Ці прохання вказують, що живемо в ненормальних часах, спричинених жорстокою війною внаслідок якої міліони людей стратило життя. Другі міліони опинились без засобів до життя. Думаю, що під теперішну пору не треба вже нікому пояснювати, що між нещасними жертвами війни є сотки тисяч українців, для яких створено в Америці і Канаді допомогові комітети, щоб нести їм моральну і матеріяльну поміч. Знаємо всі, що наш головний Допомоговий Комітет зібрав понад сто тисяч долярів на повище згадану ціль, а до Европи вислано на руки українських комітетів сотки бейлів всілякого убрання. Та це все є каплею води в морю, порівнуючи число українських жертв війни з нашою допомогою.

Щоб нашу ж е р т в е н н і с т ь збільшити і більше спопуляризувати на зборах Обєднаного Комітету 15. лютого по довшій дискусії рішено видати зазив до всіх наших товариств і орґанізацій, щоб вони при всіх оказіях як: балі, представлення, вечерки і т. п., старались все переводити збірки на допомогу українським скитальцям. В тій цілі на повище згаданих зборах створено окремий комітет, до якого ввійшли пані: Катерина Пелешок, Марія Марусевич, Марія Клячко, Іванна Бенцал і Марія Демидчук. Завданням комітету є переводити збірки на всяких імпрезах товариств в порозумінню з урядниками тих товариств. Як першу пробу, вже по ухвалі, влаштовано таку збірку на балі тов. Дністер, від. 361 У. Н. С., яка принесла $50. До збірки кілька слів промовив голова Дністра М. Малетич, і нижче підписана. Жертвували:

М. Малетич $5; М. Поменко $2; по $1: В. Махарчук мол., П. Гаврис, Я. Воробець, Ева Кобзар, п-і Грендус, решта дрібними.

Збірку переводили слідуючі пані: К. Пелешок, Е. Кобзар, М. Мельник п-і Пшик і п-і Грендус.

Наступного дня, в неділю 17. лютого переведено збірку на радіо бали Петра Задорецького в авдиторії школи св. Юрія. Як попереднього тижня на балі Сурми, разом з іншими жінками, так тепер при вступі сама стояла Катерина Пелешок і зібрала до своєї пушки $30.27. Після промови п. Хомова зібрано до $44, (збирали Марія Ригель і Ева Кобзар), а потім доложив Петро Задорецький $6, а М. Мельник $1, і разом прийшло з цього балю знова $50 — отже впродовж одного тижня прийшло з балів $210.

Треба запримітити, що такі збірки є дещо утруднені, але з другої сторони корисні, бо не потягають за собою жадних видатків. Всі гроші з таких збірок очевидно ідуть через Обєднаний Комітет до Допомогового Комітету в Філядельфії. На тих самих зборах Обєднаного Комітету пороблено остаточні пляни до свята Шевченка, яке має відбутися дня 7. квітня 1946.

Касієр П. Кучма здав точний звіт зі свята „Злуки", з якого присутні довідались, що чистий дохід в сумі $245.20 вислано до Допомогового Комітету для скитальців. Тут годиться зазначити, що всі оголошення на радієвих стаціях, а це в п. Задорецького, п. Сурмача, Сліпого і проф. Чубатого були даром, за що всім власникам українських радіо програм на отсім місци Обєднаний Комітет складає щиру подяку.

Під кінець зборів Обєднаного Комітету рішено одноголосно звернутись через пресу до всіх наших товариств, сестрицтв і клюбів ставати в члени Обєднаного Комітету і спільними силами виконувати ту працю, яка на наші товариства і орґанізації під теперішну пору припадає. Треба нам вже раз зрозуміти, що громада це великий чоловік. Тому взиваеться оцею дорогою всі наші товариства вибирати делеґатів і присилати на збори Обєднаного Комітету. Делеґати можуть голоситися на адресу голови адв. Н. Гаврилка 34 Іст 7 вулиця в Ню Йорку. Наші збори відбуваються, коли заходить потреба. Про акцію Обєднаного Комітету і його важніші рішення, даємо звичайно загальні звіти до газет. Нехай між урядниками і урядницями всіх українських орґанізацій не буде ані одної особи, якаб була противна спільній праці всіх товариств під іменем Обєднаного Комітету. Не розпорошуймо наших і так малих сил, бо наша сила і наше значіння лежить в єдности.

**Марія Демидчук,**
секр. Об. Ком.





# ПОШУКУЄМО 271 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

## НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

**„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої цїллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.**

**Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свобода" на допомогу українським жертвам війни зложили.**

| | |
|---|---|
| 228—229) Братство св. Стефана, відділ 221 У. Н. Союзу, Шікаґо, Ілл. | $ 200.00 |
| Попередно проголошено | 22,791.85 |
| Разом | $22,991,85 |

**ХТО НАСТУПНИЙ?**

**Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:**

**SVOBODA**

**P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.**

# З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

## ОТАВА, ОНТ.

**Українська імпреза в столиці Канади.**

Покищо канадійські українці спромоглись влаштувати тільки дві імпрези загально-публичного значення в Отаві, столиці Канади. А саме: виступ оперового тенора Михайла Голинського тому три роки, а тепер вистава українського народного балету Василя Авраменка.

А повинні місцеві українці, як і ті з центра, подбати, щоб час-від-часу влаштувати тут достойну імпрезу для загальної публики — анґльо-саксонської і французької, щоби столиця Канади мала нагоду познайомитись з нашою музикою, піснею, культурою. Отава — цеж живчик державного, політичного і культурного життя Канади! Тут теж находяться представництва різних держав! Тому користь з таких імпрез булаб для українців і взагалі української справи, величезна. Вже крайній час вийти спід „салєрів" парохіяльних і організаційних домів перед широкий світ і там повеличатись нашими культурними надбаннями. Наші центральні організації повинні подбати, щоби в столиці Канади хоч раз у рік влаштувати один добрий концерт для чужої публики.

В Отаві українська громада не велика — яких 350 душ, а між ними біля сотки приїздних українців, головно дівчат, що працюють в державних установах і назагал є розпорошені. Істнує тут греко-католицька парохія, буковинська православна, і група комунізуючих українців. Найбільша група, греко-католицька, була давніш занедбана тими, що були в її проводі. Тому бракує у неї відповідної салі на громадську працю, немає хору, ні дорослої молоді, щоби можна було щось зорганізувати. Громада буковинців жадного українського життя не проявляє, а навіть загально славиться як „російська", бо советозуючий батюшка більше займається російськими справами, ніж справами свого народу. Тому саме годі вимагати в таких обставинах щоби місцеві українці могли вивести на сцену щось таке, чим можна би повеличатись перед чужою публикою. Муситься „імпортувати" артистів і мистецькі сили з інших місць.

Ось так був зааранжований виступ п. Голинського, який сперщу „проломив лід" в Отаві, двома українцями: п-нею М. Петрівською і п. Павлом Пуком. Цей останній виступ був започаткований комітетом, який оснувавсь по приїзді п. Авраменка до Отави тому три місяці. Комітет був зложений з таких українців в Отаві: Данило і Микола Корси, Павло Пук, Іван Токарик, В. Біберович, А. П. Краківський, В. Норис і В. Чихарівський. Пізніш створено ще допомічний комітет, зложений з місцевих уркаїнських пань. Комітет був відповідальний за підготовлення вистави, що включало фінансування її, рекляму, тощо. Допомічним у підготовці місцевих танцюристів був п. Іван Токарик, учитель публичної школи в Отаві, що вже здобув собі славу серед місцевих педаґоґів. Він, між іншим, вичив дітей у своїй клясі — переважно англійські і французькі діти — українських танків, а дівчат вишивати хрестиками. І саме ті діти, чужинці, з додатком дорослих англійських і французьких дівчат, були, разом з гуртком місцевих українських дівчат, ядром цеї імпрези, яку п. Авраменко назвав „Ґльорі то Канада' (Слава Канаді). Головнаж мистецька група танцюристів прибула з Торонто (около 20 дівчат і парубків), де їх підготовив п. Авраменко і його інструктор, Віктор Мошук.

В таких то обставинах виросла і відбулась в Отаві величава вистава українських танків, в днях 1. і 2. лютня, у просторій Авдиторії Технічної Школи. Обидва виступи випали успішно, бо чужа публика виповнила салю майже по береги, одного і другого вечера. А було можна замітити між цією публикою високих державних урядовців, дипльоматів, учених, і їм подібних.

Мистецький бік програми був вдоволяючий, якщо можна судити по гучних оплесках авдиторії. Перша частина програми складалось з увертури (вязанка українських мельодій), яку виконала місцева орхестра і 10 точок наших народніх танків: Журавель, Коломийка, Женчичок, Гуцулочка, Коломийка-Сіяночка, Вільний Гуцул (Сольо-танок п. Токарика), Козачок Подільський, Гречаники, Гонивітер і Аркан.

По перерві п-на Софія Возна, радіова співачка з Торонто, відспівала своїм милим голосом кілька народніх пісень.

Остання частина становила символічний, животворний образ: Слава Канаді. Це був спектакль, що мав на меті ославити Канаду з нагоди її перемоги в останній війні. Ролі Канади, Британії, Америки і девять провінцій Канади віднграли головно англійські дівчата, а Україну представляла п-ні Норис (місцева українка). Цей патріотичний образ був оплескуваний публикою, але були між чужинцями і такі, що приватно висказувались, що замісць того воліліб бачити більше українських танків. Тут годиться підкреслити, що англійці, як завжди, були захоплені мальовничими строями танцюристів, а ще більше їхніми понисами, як торонтонців, так і місцевих солістів: 7-літньої Наталки Пук, п-ни Б. Корси і п. Токарика.

На тлі цього живого образу „Слава Канаді", виконувано решту програми: Катерина, Чумачок, Козачок, Запорізький Герць, Гопак, який виконав сам Авраменко, Гаївка і Фінале, в якому взяли участь усі танцюристи.

Судячи обєктивно, ця вистава українських танків лишиться надовго в памяті чужої і своєї публики. Вона викликала багато приємних і цінних коментарів зі сторони видатних гостей, які величали багатство українського фольклору, про що досі не мали найменшого поняття. У пресі появились похвальні рецензії. В часі, коли англійці звідкілясь навчились утотожнювати українців і все українське з росіянами і російським, такі виступи не одному відкрили очі, що українці це таки не росіяни. Ця вистава ще більше промостить шлях для українства в Отаві. І за те все належиться п. Авраменкови дійсне признання. Вистава ославила імя України в самій столиці Канади — Отаві.

**Один з отавців.**



# ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

**БРІДЖПОРТ, КОНН.** — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що звичайні збори відбудуться в неділю, 3. березня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 2:30 пополудні. Взиваємо всіх членів явитись на час. — М. Галькевич, секр.

**МЕНВІЛ, Р. АЙ.** — Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 3. березня, в годині 2. пополудні, в гали У. Н. Дому на Компалай Гіл. Обовязком всіх членів є прийти на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. Взиваємо тих юнаків, що служили у збройних силах Америки, й здорові повернулись домів, прийти на ці збори і вписатись до Товариств ai У. Н. Союзу. — Ю. Ясінчук, предс.; П. Тишяк, кас.; Г. Шевчук, рек. секр.; П. Лапчинський, фін. секр.

**ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.** — Збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 2. березня, в годині 7:30 ввечір, в St. Boniface Hall, Main St. Просимо всіх членів на збори. — І. Бурнас, секр.

**ВІЛКС-БЕРІ, ПА.** — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 3. березня, зараз по Сл. Божій, в сали парохіяльній. Просимо членів прийти на час і вирівнати свій довг. — Уряд.

**БРУКЛИН, Н. Й.** — Заряд Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, повідомляє членів, що квартальні збори не відбудуться 2. березня, а перенесено з важних причин на день 8. березня. Просимо членів прийти в пятницю, в год. 8. ввечір до У. Н. Дому, 216-218 Ґренд ул. Член, що не прийде на збори і не подасть оправдання, буде караний згідно зо статутом, бо є багато справ до полагодження. — М. Кіт, секр.

**В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".**

# Пророцтво Малахії

(Докінчення зо сторони 2-гої)

революції, доба Венедикта XV. (1914—1922) визначена пророцтвом як „знищена религія", так, — знищена религія, нищені народи, знищені людські дорібки. Ця доба заслуговує собі це пророче імя „знищення" в повному обсягу.

Свіжо померлий папа Пій XI. (1922—1939) названий пророцтвом „непохитна віра". Католицька Церква майже по цілому світі переходила за його панування пробу „непохитної' віри. Крім папи мусіли дати єпископи із своїми вірними доказ такої віри від Сибіру почавши, а кінчаючи на берегах мексиканського заливу.

Папа Пій XII. має призначену пророцтвом назву „янгольського пастиря". Пророцтво має ще тільки сім назв для сімох папів, з яких останній названий „Петро Римський". Між ними мають бути ще: „пастир і корабельник", „квітка квіток", „чверть або пів місяця", „тяжка боротьба сонця", „слава оливної галузки". На цім вичерпуються пророцтва Малахії, написані в часі, коли часто люди чекали на кінець світа. Всеж, пророцтва сягали на пять століть вперед!

# ДИВНІ НОВИНИ

**125 ДОЛЯРІВ ЗА ТРИ ПИВА.**

Мікель Гернандес заплатив за три пива $125 кари в суді у Бронксі під Ню Йорком. Його авто зударилося з поліційним автом на розі Тинтон евеню, а потім піґнало аж до залізного плота і щойно там стало. Гернандез, закликаний до суду, пояснив, що це сталося тому, що він випив три пива перед тим, заки пішов на авто. Суддя призначив йому $125 кари за їзду в пяпитім стані.

**ЯЙЦІ ЗАБЛЬОКУВАЛИ ДОРОГУ.**

На дорозі з мосту Джордж Вашинґтон до Амстердам евеню при 178 вулиці в Ню Йорку є переїзд попід вулицю. На цім підїзді розбився віз з яйцями, коли на нього вдарив трок зі заду. Яєшниця була така багата, що застановлено вуличний рух на дві години у вівторок 19. лютого.

# ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 17. лютого 1946 р. помер у 63. році життя

**ІВАН МІЦИШИН**

довголітній член Бр. св. Івана Хрестителя, від. 107 У. Н. Союзу в Гемонд, Індіяна.

Покійний родився в селі Чашин, пов. Сянік, Західна Україна. До Союзу вступив у 1914 році. Полишив у смутку 5 синів і 3 дочки: Івана, Петра, Михайла, Стефана і Юрія та Марію, Розалію і Анну.

Похорон відбувся 21. лютого з дому жалоби при участи родини, членів Бр. і приятелів до церкви св. Михаїла і на цвинтар Елвуд. — В. Й. П.!

І. Матейчук, секр.

Дня 18. лютого 1946 р. помер у 58. році життя

**ПЕТРО ТЕСЛЮК,**

член Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267 У. Н. Союзу в Вестбури, Л. Ай., Н. Й.

Покійний походив зі села Панасівка, пов. Скалат, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив 1923 року і був одним з організаторів цього відділу, де брав активну участь до кінця свого життя. Покійний оставив у смутку жену Марію і двох синів Павла і Йосифа, котрі недавно зістали звільнені з військової служби.

Похорон відбувся 21. лютого при участи родини, членів Тов. та приятелів. — В. Й. П.!

К. Дідух, секр.

Дня 12. лютого 1946 р. померла в 35. році життя

**МАРІЯ ФРИЦИН,**

членица Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійна полишила в смутку родичів і дві сестри. Похорон відбувся 16. лютого з української церкви св. О. Николая на укр. цвинтар. — В. ІЯ П.!

Т. Шпікула, секр.



**ПОШУКУЮТЬ**

Пошукую Петра Жука, жену Параскеву і сина Івана Жука, котрі перебувають роками в Бофало, походять зо села Горайці, п. Чесанів Західна Україна. Рівнож Василя і жену Катерина Левицького, походить зо села Любинець новий, п. Чесанів, Західна Україна, мабви перебувати в м. Дітройт. Прошу зголоситись на адресу: J. Kordupel, 412 — 4th St., North Kenora, Ont., Canada. 30-

ПРОТОЄРЕЙ
**ОЛЕКСАНДЕР БОРОДАЄВ**
(тепер в Німеччині) пошукує
**СТЕФАНА ПРОНЬКА,**
що виїхав 1918. року з Харкова в Америку. Зголоситись можна на адресу:
B. KUSIW
31 NETHERWOOD PLACE
NEWARK, N. J.





**ТАРЗАН, ч. 1337. Затрачені шляхтичі.**

BACK AT THE PLANTATION, AS SOON AS LADY JANE HAD REFRESHED HERSELF, SHE SENT FOR THE ACCUMULATED MAIL.

IT INCLUDED NEWSPAPERS, ONE OF WHICH TOLD OF A DISTRAUGHT MOTHER----A FRENCH COUNTESS REFUGEE---WHOSE HUSBAND AND BABY BOY WERE MISSING.

---ONE WEEK BEFORE TARZAN AND JANE HEADED HOME, A SMALL STEAMER HAD DOCKED AT A LITTLE AFRICAN PORT.

COUNT PHILIP RENAULT AND COUNTESS MARIE WITH THEIR BABY, PIERRE, PREPARED TO GO ASHORE.

Діставшися до плянтації, пані Джена відсвіжилася і негайно вислала по накопичену пошту.

Вона дістала газети, а одна з них писала про обезголену маму, якусь французьку графиню втікачку — яка загубила десь свого чоловіка й малого хлопчика.

На тиждень, заки Тарзан і Джена пустилися домів, малий пароплав причалив до тісного африканського порту.

Граф Филип Ренолд і графиня Марія із своїм хлопчиком Петром пробували висісти на беріг.